

Innspill til handlingsplan for bærekraftsmålene

Alkohol som et hinder for å nå bærekrafts målene:

I sin kampanje om bærekrafts målene, sier Norad at nordmenn ønsker å leve mer bærekraftig, men de har lite kunnskap om bærekrafts målene. IOGT i Norge er opptatt av at Norge og nordmenn skal bidra i dette arbeidet, og vi ønsker å belyse hvordan alkohol kan være et hinder for nå disse bærekrafts målene.

I IOGT arbeider vi for en politikk som kan redusere forbruket og skadene. Vår visjon er at alle mennesker skal kunne leve frie, rike og meningsfylte liv, og en verden hvor rusmidler ikke står i veien for dette. IOGT engasjerer seg for bærekrafts målene 1, 3, 4,5,8, 10, 11,13, Og 17.

Målgruppe og mål: Hvem skal handlingsplanen rette seg mot og hva skal vi oppnå?

- Regjeringens handlingsplan for bærekrafts målene bør ha klare og tydelige mål for nasjonal og lokalt arbeid som også kan settes inn en global kontekst.
- Handlingsplanen bør tydelig formidle arbeidet Norge skal utføre for å kunne bidra til å nå bærekraftsmålene slik at flere sektorer kan lettere finne ut av hvordan de kan bidra og hva som er relevant for dem.
- Det bør være lett for kommunene å kunne bidra inn i dette arbeidet, med utgangspunkt i handlingsplanen.
- Sivilsamfunnet bør ha en tydelig rolle i dette arbeidet.

Innretning: Hvordan bør vi legge opp selve dokumentet for at det skal bli et nyttig verktøy for næringsliv, sivilsamfunn, akademia og offentlig sektor?

- Handlingsplanen bør ha en inndeling som gjør det enkelt for hver sektor å finne fram.
- Alle sektorer bør nevnes og inkluderes i planene for gjennomføring av dette arbeidet.
- Det bør finnes i tillegg til den nasjonale handlingsplanen en type portal eller noe lignende hvor ulike sektorer kan innhente informasjon som arbeid på nasjonalt og lokalt nivå og hvordan man kan få til samarbeid på tvers av sektorer.

Problembeskrivelse: Hvilke utfordringer står i veien for å nå bærekraftsmålene i Norge innen 2030? Hvilke dilemmaer møter din sektor, og hvordan skal vi løse disse dilemmaene?

I innledningen, så skrev IOGT at alkohol er et hinder for å nå bærekraftsmålene. Det er 9 av 17 delmål som blir påvirket av alkohol i en eller annen form. De målene som blir påvirket er delmål 1, 3, 4,5,8, 10, 11,13, Og 17. Det er så mange av disse delmålene som har alkohol som en årsak som bidra til å gjøre det utfordrende å nå disse målene, det er viktig å tenke på hvordan alkohol er med på gjøre det vanskelig å nå disse målene.

- Alkohol som et hinder for å nå bærekraftsmålene
- Kunnskap om alkohol og hvordan den påvirker folkehelsen
- Bruk av politiske virkemidler

Mål nummer 1: Utrydde fattigdom

Alkohol har ulike negative effekter på samfunnets og folks økonomiske status, mens økonomisk status i sin tur påvirker alkoholbruken og den relative byrden av alkoholskader på mange måter. Bruk av alkohol er ofte knyttet til fattigdom og økende alkoholkonsum i befolkningsgrupper med lavere inntekt er en hindring for å oppnå bærekraftsmålene. Ressursene som brukes på alkohol blir avledet fra mer produktive og bærekraftige bruksområder, og skadene fra alkoholbruk inkluderer ofte dårlig helse.

Mål nummer 3: God helse

Folkehelseinstituttet identifiserer alkoholbruk som en av de viktigste risikofaktorene for tap av friske leveår og tidlig død i Norge. Skadene kommer i form av individuelle helseproblemer, men også som skader fra ulykker, vold og andre tredjepartskader. Bærekraftsmålene identifiserer styrking av forebygging av alkohol og andre rusmidler i tillegg til behandling som eget delmål (delmål 3.5). I tillegg er alkohol en av våre store risikofaktorer for folkehelse og ikke-smittsomme sykdommer (delmål 3.4). For å nå disse målene trengs det verktøy og planer for å realisere tiltak som gjør av vi når våre mål. Forebygging kan både være forebygging direkte inn mot en målgruppe, men vi ønsker å fremheve at våre viktigste forebyggende tiltak er våre universelle tiltak i en god alkoholpolitikk.

Mål nummer 4: God utdanning

Alkohol og bruk av andre skadelige stoffer har vist seg å være knyttet til en rekke negative utdanningsrelaterte konsekvenser, inkludert dårlig skoleengasjement og prestasjoner, og skolefravall. Negative utdanningsrelaterte resultater globalt på grunn av alkoholbruk inkluderer dårlige utdanningsresultater, skolefravall.

Mål nummer 5: Likestilling mellom kjønnene

Rus må inkluderes i handlingsplaner og rapportering av bærekraftsmål 5, da rus er en risikofaktor for kjønnsbasert vold, både i og utenfor hjemmet. Alkohol er som nevnt er ofte en faktor når det kommer til vold mot kvinner og barn og derfor må alkohol også sees i en kontekst som blant annet arbeid for kvinners rettigheter og likestilling.

Mål nummer 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Alkohol koster ethvert samfunn mer enn alkoholhandelen legger til den respektive økonomien. Alkohol er en betydelig risikofaktor for fravær på jobben. I Norge, så har man sett at en stor del av korttidsfraværet på norske arbeidsplasser er på grunn av alkohol.

Mål nummer 10: Mindre ulikhet

Sosial ulikhet er en stor utfordring i dagens globale samfunn og vi ser at den sosiale ulikheten stadig øker i Norge. Alkohol er med på å bidra til disse sosiale skillene. Alkoholforbruk forårsaker død og funksjonshemming relativt tidlig i livet. I aldersgruppen 20 til 39 år tilskrives omtrent 13,5% av alle dødsfall alkohol. Globalt er alkoholforbruk den femte ledende risikofaktoren for tidlig død og uførhet; blant mennesker mellom 15 og 49 år er det den største risikofaktoren. Dette er den aldersgruppen der folk vanligvis er mest produktive økonomisk. Tap av sunne kvalitets år på grunn av alkohol.

Mål nummer 11: Bærekraftige byer og samfunn

Forskning viser at alkoholrelatert ekskludering fra det offentlige rom legger en tung belastning på ungdoms helse og velvære.

Mål nummer 13: Stoppe klimaendringene?

Verden står ovenfor en klimakrise og alle må bidra til å redusere konsekvensene av disse endringene. Alkohol, særlig øl, gir drivstoff til klimakrisen, ifølge beregninger av klimagassutslipp. Utslipp knyttet til øl produksjon og -forbruk forårsaker den største skaden på klimaet sammenlignet med andre drikker som kaffe eller te.

Det er også aspekter av alkoholindustrien som bidrar til global oppvarming, klimagassutslipp, høy energibruk, forurensning og sløsing med naturressurser.

Mål nummer 17: Samarbeid for å nå målene

Samarbeid mellom sektorer blir en viktig del av arbeidet for å nå bærekraftsmålene, og sivilsamfunnet har en viktig rolle inn i dette arbeidet. De har både ressurser og fagkompetanse som er viktig inn i den fellesinnsatsen som må til for å nå bærekraftsmålene.

Måling/rapportering: Hvordan kan handlingsplanen bidra til bedre måling og rapportering i din sektor?

- For å kunne se om det er fremdrift for å nå målene bør det finnes et tverrsektorielt rapporterings eller innmeldingssystem så ulike sektorer kan gi tilbakemelding på de aktuelle områder om eventuelt fremdrift/måloppnåelse eller mangel på fremdrift/ måloppnåelse.

Tiltak: Hvilke konkrete forslag til tiltak bør regjeringen vurdere i handlingsplanen?

- Det er viktig at en handlingsplan bidrar til å tydeliggjøre ansvar for arbeid med bærekraftsmålene. Dette gjelder også framdriften i arbeidet i ulike sektorer og bransjer. Det gjennomføres mye godt arbeid for å innfri bærekraftsmålene, men det må koordineres bedre og ha tydelige rammeverk for gjennomføring.

Med vennlig hilsen

IOGT i Norge